

Een berichtje van: het bureau van Steve

Het afgelopen jaar hebben grote veranderingen zien gebeuren in hoe we communiceren, werken en leven. IJverend naar aandacht voor persoonlijke veiligheid en toewijding om te zorgen voor anderen in onze gemeenschap is ons gevoel een normale ervaring te delen toegenomen en voor velen hopen we op een betere wereld.

Op het punt van een nieuw jaar, een dat hopelijk vrolijker zal zijn voor iedereen, bieden wij onze uiterste dank voor je voortdurende toewijding en steun. Een van de dingen die ons gaande houdt hier bij de Trust is de passie die we delen met je voor deze prachtige vogels. Het moedigt ons aan en verplicht ons het werk uit te voeren tot bescherming van een paar van de meest bedreigde vogels op aarde.

Je zult wat van dat werk zien met onze gewaardeerde partners in dit nummer.

Je zult meer te weten komen hoe de kleinste insecten grote problemen veroorzaakt bij de Lear's ara's, waarom Mitchell lori's, de kleinste ondersoort van *Trichoglossus forsteni*, dringen bescherming nodig heeft; hoe papegaaien hun oneindig complexe omgeving ervaren, en meer.

We hopen dat je zal genieten van dit nummer. Mogen jullie allemaal een vrolijk en voorspoedig Nieuwjaar hebben.

Steve Milpacher, WPT operationeel directeur.

VOOR ALTIJD VERDWENEN?

Misschien niet – Mitchell's lori's op Bali

Gebaseerd op een rapport door Oka Dwi Prihatmoko, Mochamad Saifudin, Husnaeni Nugroho en Waskito Kukuh Wibowo.

Voor het eerst gepubliceerd in Birding Asia.

De *Trichoglossus lori*'s scharen zich onder de meest flamboyante van de papegaaien. Deze komische kleine regenboogkleurige vogels dartelen kwebbelend, etend in en uit de boskruinen en mengen zich moeiteloos met andere vogelsoorten.

Het is geen wonder dat ze zo populair zijn geworden bij de mens; té populair, lijkt het- velen zien op dit moment hun aantallen afnemen vanwege de vangst voor de wildlife handel.

De roodborst of Forsten lori *Trichoglossus forsteni* heeft zijn populatie zien instorten tot onder de duizenden, waardoor de International Union for Conservation of Nature (IUCN) om het te bestempelen als wereldwijd kwetsbaar.

Mitchell's lori's *Trichoglossus forsteni mitchellii* hebben vooral de hoogste prijs betaald, doordat ze zijn gevangen tot hun bijna uitsterven op een aantal kleine thuisland eilanden. Ze kwamen eens voor op Bali, Nusa Penida en Lombok, maar onderzoeken in 2015 verklaarden dat ze allesbehalve waren uitgestorven behalve op Bali. Er werd gezegd dat ze in de jaren 1910 en 1920 normaal voorkwamen in de hooglandbossen van Bali, maar de volgende decennia werden ze hevig bejaagd en geëxporteerd naar Europa. Op Lombok, waar ze vele jaren niet werden gezien, werd in 2011 een foto genomen van een losse vogel als onderdeel van een groep van 5-6 en een groep van 18 vogels werd in september 2015 gevonden op Mt. Rinjani, een actieve vulkaan. Het totale aantal wilde Mitchell's lori's wordt geschat op 30-40 stuks.

Mitchell's lori's zijn opvallende vogels – het zijn de kleinste van de vier ondersoorten die horen onder de *T. forsteni*, met een zwartachtig bruine kop naar een olijfgroene tint, een zweem geelgroen op het voorhoofd en een intensieve paarsblauwe buik. Er is geen scheiding op de buik zoals bij andere *Trichoglossus* soorten, alleen helder paars. Deze groepen papegaaien worden in gevarieerd habitattypes gezien, waaronder bewoonde gebieden, bos, kokosnootplantages, savanne, eucalyptusbomen en mangrovebos. Ze voeden zich voornamelijk met nectar maar eten ook vijgen, fruit en insecten.

Een favoriete boom om te foerageren en in te slapen is de conifeer *Dacrycarpus imbricatus* en daar hebben de medewerkers van WPT-Indonesië en gestationeerde collega's in oktober 2019 zes foeragerende vogels zagen nabij Bedugal op Bali. Het team was daar halverwege het jaar geland, vastbesloten om enkele overgebleven vogels te vinden nadat een aantal onderzoeken door anderen niets had opgeleverd. In mei zagen ze met zekerheid vier *Trichoglossus lori*'s nadat ze waren meegenomen door een lokale dorpsgids die beweerde dat hij een groep van 10-16 vogels in een specifiek gebied had gezien.

De vogels die ze op deze trip zagen waren erg actief in het bovenste bladerdak van de coniferen kwetterend en foeragerend. Maar hun ware identiteit bleef een mysterie, omdat het team hun verenpak niet goed konden zien.

Vijf maanden later keerden de onderzoekers terug naar hetzelfde gebied en wederom vonden ze vier *Trichoglossus lori*'s. Ze namen veel foto's maar konden nog steeds de identiteit van de vogels niet zien, vanwege het feit dat ze zowel de nekband nog de kleur van de kop konden zien. Bij een tweede tocht die maand had het team eindelijk succes, gewapend met beter materiaal konden ze video's en opnamen maken waar ze naar zochten. Zes vogels, soort *mitchellii*, werd bevestigd door Mehd Halaouate WPT-Indonesië Program Manager nadat hij de foto's en film had bekeken.

De locatie waar de groep de vogels vond was dichtbij wat de Duits natuuronderzoeker en ornitholoog Erwin Stressmann in 1913 had genoemd. De onderzoekers dacht dat een kleine populatie van deze lori's waren ontsnapt nadat ze waren gevangen, maar ze gaven ook toe dat er een kans is dat een groep vogels ontsnapte uit gevangenschap en in het wild overleefden. In 2013 werd een enkele *mitchellii*, waarbij onderzoekers concludeerde dat het een ontsnapte vogel was, en werd gezien met een bloedvlek lori *Trichoglossus capistratus* in het zuiden van Bali. Er waren ook speculaties dat er vogels opdoken in Bali vanuit het Gunung Rinjani

gebied van Lombok, maar dit werd onwaarschijnlijk geacht gezien de kleine aantallen die daar voorkomen en het feit dat er geen registraties zijn geweest van het oversteken van de Straat van Lombok naar het bos aan de oostkust van Bali.

Een andere waarneming dat de kwetsbare toestand van de Mitchell's lori's bevestigt: WPT-leidinggevende Dr. Oka Dwi Prihatmoko heeft vanaf 2016 iedere 2-3 maanden vogelmarkten en winkels bezocht op Bali en hoewel hij vogels heeft gevonden van de soort *forsteni* (de nominaatvorm van Sumbawa) die te koop werden aangeboden, heeft hij geen *mitchellii* gezien. Het totale aantal lori's met paarse borst voor alle ondersoorten zal zo'n 1600 zijn, waarbij de *forsteni* de grootste populatie heeft ongeveer 1000 stuks.

Oka heeft verschillende keren Sumbawa bezocht tussen 2017 en 2019 en is van mening dat de eens stabiele populatie niet langer veilig is daar, omdat de lori's nu uit sommige gebieden verdwenen. De laatste vijf jaar is er een enorme toename van het kappen van volwassen bomen vooral in het oosten van Sumbawa; daar moeten ze plaats maken voor graanplantages gesubsidieerd door de lokale autoriteiten.

Deze waarnemingen hebben beschermers aangespoord naar wegen te zoeken om de resterende populatie te verplaatsen. In april 2008 steunde WPT de Friends of the National Park Foundation (FNPF), die drie vogels vrijlieten op Nusa Penida, een klein eiland ten zuidoosten van Bali. Het doel was om te ontdekken hoe de lori's zich zouden voeden bij het lokaliseren van de voedselbronnen op het eiland. Een vogel verdween in de eerste week en de andere twee worden met tussenpozen gezien in kokosnootplantages en secundair bos. Halverwege 2010 sloot WPT uitvoerend directeur Jamie Gilardi zich aan bij het team van FNPF op Nusa Penida om de vrijlating van nog twee vogels bij te wonen (zie "To Wing on a Prayer", PsittaScene februari 2011) en daarna zag het FNPF-team de vijf vrijgelaten vogels samen vliegen. Jammer genoeg zijn ze sindsdien niet meer gezien. Er zijn plannen gaande, echter, zodra de pandemie is verminderd om kweek in gevangenschap en vrijlatingsprogramma te ontwikkelen, waaronder vogels uit Indonesië, zowel als uit Groot-Brittannië en mogelijk de Europese Unie, waar zich totaal ongeveer 200 vogels bevinden.

Paradise Park, basis van de World Parrot Trust, bezit en broedt sinds 2011 met Mitchell's lori's. Er zijn tientallen kuikens geboren sinds het programma van start ging; het Park heeft een aantal vogels op broedbasis uitgeleend aan andere instituten en zal nakweek sturen naar Bali voor het toekomstige programma. Het doel zal zijn om de vogels te herhuisvesten in hun habitat dat geschikt is voor hun eisen. De WPT is van plan om door te gaan met vogelmarkten te controleren voor nieuwe exemplaren en het plan is in wording voor het ophangen van nestboxen op Bali om de verloren volwassen nestbomen te vervangen en het steunen van antihandelswetten.

Alle Indonesische papegaaien, waaronder de roodborst lori en als uitbreiding de Mitchell's zijn nu opgenomen op de landenlijst van beschermde soorten. De soort staat ook aangemerkt als wereldwijd kwetsbaar, maar het team denkt dat gebaseerd op de huidige populatieschattingen door andere onderzoekers en Oka's waarnemingen jaar-na-jaar, dat het mogelijk noodzaak zal zijn dit te herzien naar een meer bedreigde categorie.

Er zijn weinig ecologische gegevens (zoals bewegingen, voedsel en broedgedrag) over deze vogels, dus zijn er nieuwe studies nodig voor kundige en sturende beschermingsacties voor ze. Dit en een gedegen plan om zijn gevaarlijk lage populatie door kweek in gevangenschap en vrijlating te bevorderen, is van opperst belang voor zijn voortgaand overleven in het wild.

Nachtvlinders en machinegeweren:

Het verzamelen van gegevens over de geelnekamazone in Costa Rica.

Door Christine R. Dahlin PhD

(Terzijde)

Geelnekamazones *Amazona auropalliata* staan niet alleen in kwetsbaarheid. Papegaaien is de meest bedreigde vogelfamilie *Psittacidae* in de wereld, met 37% van de 176 bestaande (levende) soorten die als kwetsbaar, bedreigd of kritisch bedreigd bekend staan alleen al in de Nieuwe Wereld (IUCN 2016). Er zijn twee belangrijke redenen: stropen voor de dierenhandel en verlies van habitat.

We kwamen samen in het stadje Tivives, Costa Rica, opgewonden elkaar voor het eerst te ontmoeten en ons papegaaivontuur te beginnen.

Huisvesting boeken vanuit een andere wereld is niet makkelijk. We kwamen aan bij een huis zonder ramen of fatsoenlijke kookgelegenheid, maar met volop motten en schorpioenen. In onze eerste nacht resulteerde een kookongeval in 3^e graads verbrandingen, een trip naar het dichtstbijzijnde ziekenhuis en het tijdelijke verlies van een teamlid. Meer typische veldongelukjes waaronder gestrande voertuigen. Minder typisch waaronder mijn korte vrijheidsberoving bij de Nicaraguaanse politie.

We waren op weggegaan langs de grens van Costa Rica met Nicaragua, maar de herrie van de grensvoorzieningen overstemde de papegaaien. Om een stille plek te vinden, stapte ik per ongeluk op Nicaraguaans grondgebied. Een militair zag me en, met zijn machinegeweer, overtuigde hij mij ervan met hem mee te gaan naar een militaire buitenpost verder Nicaragua in. Mijn opnamemateriaal leidde tot de conclusie dat ik misschien een spion was. Mijn Spaans was niet vloeiend genoeg me uit de ellende te houden. Ik deed mijn best om lachende door de angstigste 12 uur van mijn leven te komen en de militair ervan te overtuigen dat ik een onfortuinlijke bioloog was, niet de meest gevaarlijke spion. Intussen sprak mijn team met de autoriteiten van Costa Rica, Uiteindelijk werd ik ongedeed vrijgelaten. De soldaten waren zo vriendelijk me sap en koekjes te geven, navraag deden naar Amerika en hun huiseekhoorn te laten zien.

Hartverscheurende gegevens.

Ondanks deze oponthouden etc. hielden we vol. Af en toe vonden we een slaapplek die overbevolkt leek te zijn met een luidruchtige groep papegaaien die zich klaarmaakte te gaan slapen. De meeste sites, echter, leek uitgedund vergeleken met voorgaande jaren. In sommige waren ze helemaal verdwenen.

De gegevens waren hartverscheurend. Aantallen van tussen 2005 en 2016, toen we de meest betrouwbare onderzoeken hadden, lieten een afname zien van de gemiddelde slaapplekken van 54% in Costa Rica en lage slaapplekscijfers op belangrijke sites in Nicaragua (Wright et al. 2019). Eerdere onderzoeken in Nicaragua op verschillende sites liet ook afnames zien (Lezama-López 2009). De enige uitzondering op de verontrustende trends in Nicaragua was de aanwezigheid van grotere slaapplekken op het eiland Ometepe, in het midden van Lake Nicaragua. In totaal zagen we maar 1.682 vogels over beiden landen. Wij zijn er zeker van dat we het grootste deel van de slaapplekken in Nicaragua en ook in Costa Rica hebben geteld.

Verschillende plaatsen, verschillende oplossingen.

De problemen die geelnekamazones ervaren zijn niet overal hetzelfde in hun verspreidingsgebied, dus verschillende oplossingen zullen nodig zijn op verschillende plaatsen. Bovendien heeft een gebrek aan kennis over de status van de populatie over het hele gebied een enorm struikelblok blootgelegd.

In Costa Rica is een behoorlijke portie land beschermd in beschermingsgebieden. Een veel kleiner stuk land is door de staat beschermd in Nicaragua. Een paar gebieden kregen beperkte bescherming als deel van privéterreinen (Ministerio del Ambiente de Nicaragua 2013). Veel van het mogelijke gebied van de geelnekamazone in Nicaragua is grotendeels in gebruik als akkerbouwland en niet langer geschikt voor de papegaai.

Het verzamelen van geelnekamazones voor de dierenhandel is in Costa Rica en de rest van Midden-Amerika illegaal, maar handhaving is niet trefzeker. Ons team heeft gezorgd voor professionele getuigenissen om te helpen bij rechtszaken in Costa Rica lokale armoede en beperkte wetshandhaving dragen bij aan de voortdurende illegale handel in geelnekamazones, evenals een velen andere soorten Castellón et al. 2008).

Er is nog steeds een mogelijkheid deze soort te behouden, maar aanvullende acties noodzakelijk. Een belangrijke stap werd genomen door de International Union for Nature (IUCN) in december 2017 toen ze de dreigingsstatus upgradet van kwetsbaar naar bedreigd.

We bevelen aan dat het zal worden upgradet naar kritisch bedreigd vanwege zijn snel afnemende aantallen. Aanvullende benodigde beschermingsmaatstaven waaronder uitgebreidere handhaving van de anti-stropen wet, publieke voorlichting en habitatbescherming en herstel ervan.

Actie ondernemen.

We hebben kortgeleden een *Mesoamerican Parrot Census Network* gevormd, die is ontworpen om biologen met een link in een samenwerkingsnetwerkpopulatiegegevens kunnen verzamelen en delen over de geelnekamazones. Totnogtoe hebben we 13 wetenschappers door de site en ons Facebook aanwezigheid geleid.

Onderzoekers zijn ook aangesloten om ons begrip over papegaaien ergens anders in hun gebied te verbreden. Molly Dupin, een student van de New Mexico State University, heeft onderzoeken uitgebreid naar Mexico, Guatemala en Honduras. De voorlopige gegevens geven aan dat alleen slaapplaatsen van aanzien zijn overgebleven in beperkte gebieden van zuid Mexico en Honduras. Het meeste van Guatemala, wat ze zag, is verstoken van geelnekamazones.

Deze prachtige vogels kunnen je niet koud laten als ze eenmaal een blik op je hebben geworpen met hun wilde, magnetische, oranjekleurige ogen, vanwege hun luidruchtige kreten en wegvliegen als een brutale groene clown over de boomtoppen. Zoals veel andere soorten, ervaren deze papegaaien veel gevaren, die die niet te overkomen zijn zonder actie van lokale bevolking die het landschap met ze delen en van de mensen die de bedoeling hebben te helpen. Als we de lokale bevolking kunnen overtuigen het stropen te verminderen en de overgebleven habitat te behouden, zou een eens algemeen voorkomende soort, die zijn gebied over heel Centraal Amerika had, verdwijnen.

De wilde papegaaien van Biak Island.

Artikel en foto's door Mehd Halaouate

De activiteiten waar wilde papegaaien mee bezig zijn, hebben me altijd gefascineerd. Ik heb het geluk gehad het gedrag van veel soort papegaaien in het wild te zien en op te tekenen, vooral in Indonesië, Papua, Australië, New Caledonië en Fiji. Buiten het observeren voor mijn plezier probeer ik altijd te leren over gedrag en ecologie de wilde soort, wat belangrijk is om hun beschermingseisen te begrijpen. Er is nog steeds veel te leren over papegaaien!

Papegaaienleven en toenemende handel op Biak.

Ik werd verliefd op Papua (vroeger Irian Jaya) in Nieuw-Guinea vanaf mijn eerste trip in de zomer van 2001. We hadden gehoord dat er politieke problemen waren in Papua omdat de afhankelijkheidsbeweging daar erg actief was. De Indonesische Ambassade gaven waarschuwingen niet naar het gebied te reizen, maar ik was vastbesloten.

Tijdens de trip kreeg ik de gelegenheid om 10 dagen op Biak eiland te blijven in Geelvink Bay, wat ten noorden van Papua en ten westen van Papua provincies is gelegen. Het overwegend uit kalksteen bestaande eiland ligt in het midden van de baai en is 72,4km lang en 37km breed. Dat was de eerste plek waar ik de Biak of Rosenberg's lori *Trichoglossus rosenbergii* zag, die toen nog beschouwd werd als ondersoort van de regenboog lori *Trichoglossus haematodus*.

Er zijn nog meer juweeltjes van papegaaien hier, zoals de Biak Eclectus papegaai *Eclectus polychloros biaki*, geelvink langvleugel papegaai *Geoffroyus geoffroyi mysoriensis*, rood gevlekte lori *Chamosyna rubronotata kordoana* en de zwartkap lori *Lorius lory cyanauchen*.

Biak eiland heeft ook een lid van de kleinste papegaaienfamilie in de wereld de geelvink dwergparkiet de spechtpapegaai *Micropsitta geelvinkiana misoriensis*. Het was een uitdaging deze kleine vogels te lokaliseren omdat ze niet groter dan 9cm zijn. We leerden snel hoe we ze moesten vinden, omdat soms als ze dicht bij je zijn je over ze heen kijkt.

Als omhoog en omlaag scharrelen langs de stammen waarbij ze eten van de lychees kun je vegetatie zien vallen; ze maken ook een zacht "tsits tsits tsits" geluid. Een ander manier om e te vinden, is tijdens het broedseizoen in termietenheuvels in de bossen. Als de ingang naar de termietenwal rond is, is het een nest van een ijsvogel, maar als het ovaal is het het thuis van een spechtpapegaai.

Als ik op reis ben, word ik nieuwsgierig wat voor vogels de lokale bevolking als huisdier houden, dus vroeg ik het rondom; men vertelde van een kleine markt in het midden van de stad, waar een paar winkels af en toe een paar vogels te koop hebben. Ik bezocht de markt en zag een paar papegaaien zoals Eclectus, zwartkap lori en zwartvleugel lori *Eos cyanogenia*. Ik zag zelfs niet-inheemse soorten zoals een palmkaketoe *Probosciger aterrimus* en de ondersoort van zwartkaplori *Lorius lory jobiensis* van Yapen Island. Ik bezocht Biak Island weer met wat vrienden in 2016. Op een ochtend terwijl we vanuit ons hotel op weg waren naar de bossen, ontmoetten we een oudere dame die drie Rosenberg's lories droeg geketend aan een L-vormige standaard, elk met een bamboebakje waarin suikerwater zat.

We konden duidelijk zien dat de vogels kortgeleden waren gevangen; de dame vertelde ons dat haar zoon ze de dag ervoor had gevangen. Zonder aarzeling besloten we ze van haar te kopen om ze vrij te laten waar we wilde soortgenoten zagen. De vogels waren heel alert en angstig wat een goed teken was dat ze nog steeds klaar waren om losgelaten te worden in de bossen. Hun vleugels waren niet beschadigd en ze leken in perfecte gezondheid.

We checkte een paar locaties en in een ervan vonden we bloeiende bomen met genoeg gekwetter van lories en parkietjes. Toen we deze bomen onderzochten, vonden we een redelijk grote groep zwartvleugel lories en een paar Rosenberg's verwoed aan het eten. We genoten van deze vogels die energiek bewogen tussen de bloemen. Zonder ze te veel te storen lieten wij de nieuw aangekochte vogels vrij. Het was een genoegen om te zien dat ze zo snel mogelijk van ons wegvlogen.

Tijdens mijn bezoek aan het eiland in 2001 vond ik dat de Rosenberg's algemeen voorkwamen, waarbij er maar een paar vogels verkocht werden op de stadsmarkt, maar in 2016 was er geen een in gevangenschap op het eiland en weinig te zien op de goede vogelkijkplaatsen waar ik gewoonlijk mijn gaste mee naar toe neem. Het is nu een zeldzame soort geworden.

De populatie van de Rosenberg's lori heeft een enorme afname in aantallen ondergaan vooral vanwege het vangen voor de dierenhandel. Er is nog hoop voor deze papegaai nu het gezien wordt als een nominaatvorm, wat het makkelijker maakt om het op de Indonesische beschermingslijst te plaatsen, maar als de wet niet wordt gehandhaafd, zullen we uiteindelijk de overgebleven populatie verliezen. Ondanks dit zijn er nog behoorlijk forse aantallen te vinden in het noorden van het eiland in Supiori. Ik ben meer groepen tegengekomen hier dan ergens anders op Biak en er zijn nog steeds goede stroken bos in dit gebied om het wildlife op het eiland te ondersteunen.

Een oplossing om deze overgebleven populatie levend te houden in het wild is het opzetten van een beschermingsprogramma met als doel begrip op te brengen over de problemen die de soort ondergaat. De meesten van ons weten van onze ervaring in Australië bij het gadeslaan van de lories, dat de *Trichoglossus* vogelfamilie zich heel makkelijk aanpast en niet geheel afhankelijk is van ongerepte bossen om te overleven. Als er niet gestroopt wordt kunnen deze vogels zij aan zij leven met de lokale bevolking. Ik heb Deplanchi's lories *Trichoglossus haematodus deplanchii* gezien in Nieuw-Caledonië die gedijden in de steden, waarbij gebruik maakten van wat de lokale bevolking kweekten. Ze vertrouwden op paar bomen in de tuinen en lokale parken midden in de stad. Een andere optie is programma's voor kweek in gevangenschap; op dit moment zijn er Rosenberg's lories in de EU, dus dat kan een toekomstige mogelijkheid zijn.

Mijn bezoeken aan Biak Island hebben mijn ogen geopend voor de verbazingwekkende variatie aan vogelleven en de bedreigingen die ze ondergaan daar. Ik hoop dat we ze zowel kunnen behouden en doorgaan om van deze opmerkelijke diversiteit te blijven genieten.

© Vertalingen Ria Vonk

PS: Namens het bestuur van de WPT-Benelux wensen wij u allen een voorspoedig 2021.